

Caspar Mauritius

Programma Quo Facultatis Theologicae Decanus Casparus Mauritius, S.S. Theol. Doct. P.P. & Eccles. Suo & Dnn. Collegarum nomine Ad Disputationem Inauguralem Vir Reverendus Et Clarissimus Dn. M. Joachimus Fabricius, Archidiaconus Marianus Stetinensis ... die XVI. Octobris D. V. habebit, ... Dn. Rectorem ... Dnn. Professores ... invitat

Rostochii: Kilius, 1651

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn73858634X>

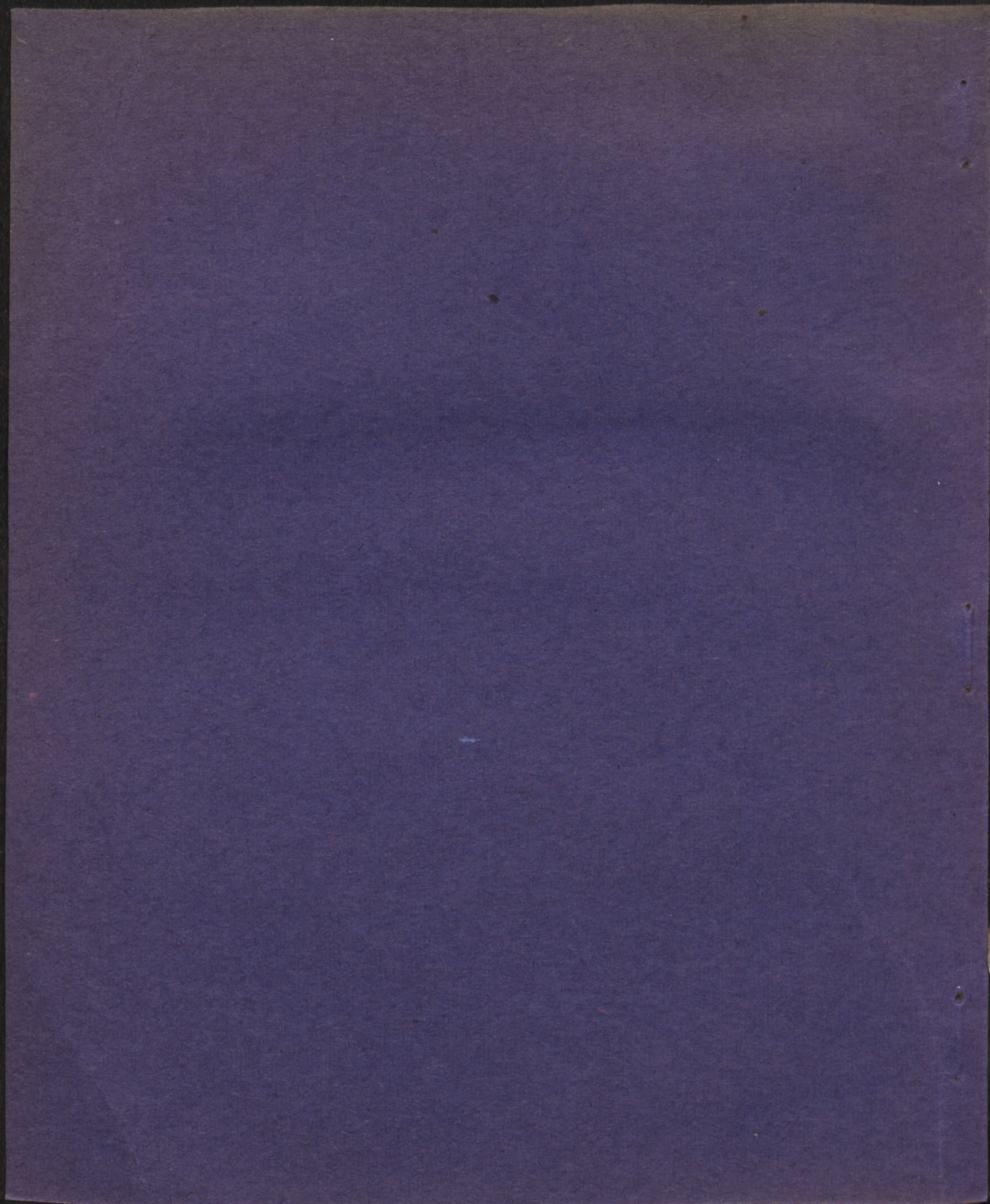
Druck Freier Zugang

Ru. Med 1657

Mauritius Gaspar / 4

Verf.: Fabricius Jouschian
mit Proze.

PROGRAMMA

Quo

Facultatis Theologicæ

DECANUS
CASPARUS MAURITIUS.

S. S. Theol. Doct. P. P. & Eccles.

Suo & Dnn. Collegarum nomine

Ad

DISPUTATIONEM INAUGURALEM

Quam

UIR REVERENDUS ET CLARISSIMUS

DN. M. JOACHIMUS FABRICIUS,

Archidiaconus Marianus Stetinensis, Consistorii

Regii Adfessor, & in Pædagogio Sacrosanctæ

Theol. & Ling. Professor,

die XVI. Octobris

D. V. habebis,

Magnificum Dn. RECTOREM,

Dnn. Professores & omnes omnium ordi-

num Cives Academicos, adeoq; omnes literarum

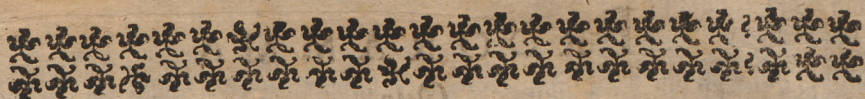
Fautores & cultores, officiosè & peraman-

ter invitat.

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI KILII, Academiae Typographi,

ANNO M. DC. LI,

A est Pontificiorum impudentia, ut Ecclesiam Catholicam alligent Romanæ sedi, idq; summa cura agant, ut evincant, eum cœtum non esse Ecclesiam, nec partem ejus. qvi Romanum Pontificem non agnoscit superiorem, qvin Pontificem Romanum & Ecclesiam Catholicam terminos esse convertibiles, quæ sunt Tho. Bozii de Jure Nat. & divin. Eccles. libert. & potest. lib. 1. cap. 6. verba. Liceat his verba opponere Augustini Donatistas increpantis enarrat. in Psal. XXII, 28. seqq. Quid mihi dicis, ô hæretice? Africa (Italia) sola redempta est? An fines terræ habemus in Mauritania (Romæ)? Universi fines terræ dixit, ô hæretice, universi dixit. Edwardus Brerewodus Anglus in sua investigatione lingvarum ac religionum cap. XIV. dum in proportione occupatus est indaganda partium terræ inter se, quæ vel à Christianis, vel à Muhammedanis, vel à Paganis idolorum cultoribus per Europam, Asiam, Africam, Americam possidentur, tandem colligit hanc proportionem: si cognitas hæc mundi regiones eisq; contributas insulas dividamus in triginta portiones æquales, Christiani possident portiones quinq; , Muhammedani portiones sex, Idolorum sive pagani portiones novendecim. Quamvis interim omittas considerationem terræ Australis sive Antarticæ, quam Magellanicam vocant. Hæc ille. Quæ tamen non eò sunt accipienda, quasi in portionibus illis XXV. quas Muhammedani & Pagani tenent, nulli Christiani inveniantur. Sunt dispersi per universam *οικουμένην* Christiani, Catholica, id est, omnium locorum est Ecclesia, Catholica Christi curia. regnum, navis, qua ipse vehitur, quæq; in mediis hostrum fluctibus tuta manet. *Alium est Ecclesia inter spinas non circum-*

sum.

cumstantes tantum, verum etiam inferentes se, pungentes, adeoq; liliū, ejusq; flores suffocare conantes. Est tamen Ecclesia manetq; liliū, eximia nitens pulchritudine & suavissimum spirans odorem. Crocus atteri gaudet & calcari, pereundoq; melius provenit. Exquisitior quæq; crudelitas (verba sunt Tertulliani cap. 46. Apologetici, ad Tyrannos) vestra, illecebra est magis sectæ (Christianæ,) Plures efficitur, quoties metimur à vobis. Semen est sanguis Christianorum. Premi Ecclesia potest, non opprimi, obscurari, non penitus tolli. Quæ Solis, eadem Ecclesiæ fors est. Est, ubi densæ nubes solis splendorem intercipiunt: est, ubi pluviis discussis radios per universum orbem spargit: Est deniq;, ubi neutrum fit, cum ex una cœli parte Sol lucidus, ex altera atra tempestas apparet. Pari rerum vicissitudine Ecclesia illinc radios divinæ potentiæ & gratiæ lucidissimos cupidè amplectitur: hinc vero diras tempestates & procellas persecutionum & adversitatum gemebunda clipeo fidei & patientiæ excipit.

*Si fractus illabatur orbis
Incolorem ferient ruinae.*

Neq; minor Ecclesiæ nunc cura Deo, quàm olim afflictissimè in Ægypto populi Israelitici. Ardebat ibi rubus, sed comburi non poterat, quia in medio rubo Angelus magni consilii habitabat. Significabat, inquit Philo, ardens rubus oppressos injuria; urens verò ignis, oppressores: quod autem non exurebatur materia, portendebat non perituros, qui affligebantur inimicorum violentia, sed comarum eorum fore irritum, illos verò evasuros incolumes. Summis viribus, omniq; contentione id egerunt illa Imperatorum Romanorum monstra, Nero, Domitianus, Maximinus, Valerianus, Aurelianus, Diocletianus, Julianus, ut nascentem Christi Ecclesiam in ipsa, quod ajunt, herba extinguerent. Sed irritò conatu. Nunquam majore triumpho vicimus, quàm cum decem annorum stragibus vinci non potuimus, de persecutione sub

A 1

Diocle-

Diocletiano olim Sulpitius Severus optime scripsit. Quin ipsi illi Ecclesie hostes, qui eam excisam & radicitus extirpata[m] volebant, magno suo damno senserunt, rem sibi non cum hominibus, sed cum Deo fuisse. Id quod olim futurum prædixit Zacharias Propheta cap. XII. 3. Futurum, inquit, est die illo, ut disponam Hierosolimam velut lapidem onerosissimum omnibus populis, quo quicumq[ue] onerant se, omnino cæduntur, etiamsi congregentur contra illam omnes gentes terræ. In quem locum hæc notatu digna habet Hieronymus: Mos est in urbibus Palæstinæ: & usq[ue] hodiè per omnem Judæam vetus consuetudo servatur: ut in oppidis & castellis rotundi ponantur lapides gravissimi ponderis, ad quos juvenes se exercere soleant. & eos pro varietate virium sublevare: alii ad umbilicum: alii ad humeros & caput: nonnulli super verticem erectis junctisq[ue] manibus, magnitudinem virium demonstrantes, pondus extollant. In arce Atheniensium juxta simulacrum Minervæ vidi spheram æneam gravissimi ponderis: quam ego pro imbecillitate corpusculi movere vix potui: cum autem quærerem, quidnam sibi vellet, responsum est ab urbis ejus cultoribus, athletarum in illa massa fortitudinem comprobari: nec prius ad agonem quenquam descendere, quàm ex levatione ponderis sciatur, quis cui debeat comparari. Sensus ergo iste est: Ponam Hierusalem cunctis gentibus, quasi gravissimum lapidem sublevandum. Levabunt quidem eam, & pro virium varietate vastabunt: sed necesse est, ut, dum levatur, in ipso nixu & elevatione ponderis, gravissimus lapis scissuram aliquam vel rasuram in levantium corporibus derelinquat. Super Ecclesia sic interpretari potest: quod cuncti persecutores, qui contra domum Domini dimicabunt, inebrientur eo calice, quo universis gentibus propinat Hieremias (cap. 25.) ut bibant & inebrientur & cadant & vomant & insaniant. Scio persecutionis tempore multos è nostris contra Ecclesiam pugnare compulsos: sed quicumq[ue]

hoc

hoc pondus voluerit sublevare, levabit quidem: & pro ira Domini, qua corripit peccatores, suis manibus sustentabit: verum ipse non erit impunitus Dei contra se gladio dimicante. Hæc ille. Sed de Ecclesiæ Catholicæ invicto robore, non est quod pluribus nunc agamus. Fecit id in Inaugurali sua Disputatione Vir Reverendus & Clarissimus Dn. M. JOACHIMUS FABRICIUS, Ecclesiastes Stetinensis Marianus, Consistorii Regii Adfessor, & in Pædagogio Sacrosanctæ Theologiæ & Linguæ Professor. De cujus Patentibus & Vita quæ accepimus, hic expromenda erunt, ut receptæ consuetudini morem geramus. Natus est Dn. M. JOACHIMUS FABRICIUS Lindoæ in Marchia, An. M. DC. XVII. Parentibus honestissimis, Viro Spectatissimo ADAMO Schmidt/ Pannifice & Scabino, Matre CATHARINA HERINGES, foemina honestissima & maximè pia. A quibus in pietate & timore Domini educatus, & ad ea studia, quæ majoribus Dn. Candidati laudem & decus pepererant, tractanda maturè adhibitus est, eò quod ingenium emicaret studiis aptum. Jecit literarum fundamenta in Schola patria, quæ postea Witstochii, Ruppini, Zedenici, Gardelebbi, Stargardie (pestit enim & bellici tumultus sæpius commutare locum jufferunt) sic aucta, ut in linguis & artibus laudabiles apparerent progressus. Anno XXXV. Hamburgum ivit, & in studiis Philosophicis formandum se tradidit Viris Excellentissimis & Clarissimis Dn. JOACHIMO JUNGIO, Medicinæ Doctori & Gymn. Rect. Dn. M. BERNHARDO WERENBERGIO, Philosophiæ Practicæ, Dn. M. MARTINO LUDEMANNO, Logices & Metaph. Dn. JOHANNI ADOLPHO THASSIO, Mathes. Profess. inclitis: in Theologia Viro admodum Reverendo & Excellentissimo Dn. Lic. GERHARDO GRAVIO, Ecclesiæ Cathedralis Pastori laudatissimo. Atq; hic per biennium & semestrem spatium commoratus in publicis & privatis disputationibus ali-

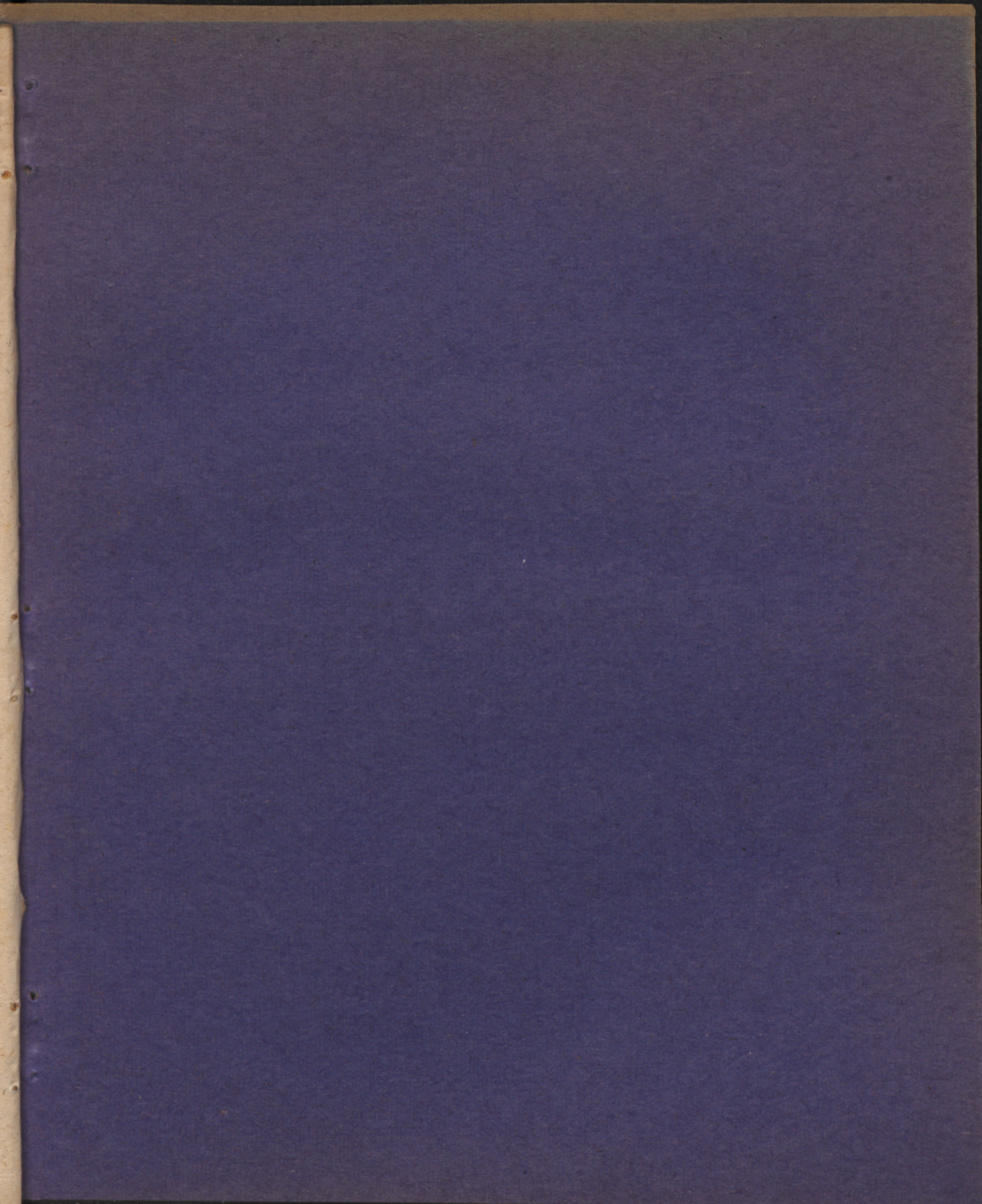
quoties & respondēdo & opponendo, quin & perorando specimina eruditionis luculenta edidit. Anno hujus seculi XXXVII. ætatis XX. ad hanc nostram Academiam se contulit, ibiq; albo Academiæ inscriptus per sexennium eximia cum laude tum probitatis, tum doctrinæ vixit. Audivit Viros admodum Reverendos, Amplissimos Dn. D. JOHANNEM QUISTORPIUM, & Dn. D. JOHANNEM COTHMANNUM, sub quibus publicè disputavit, & sub illo quidē de discrimine Legis & Evangelii ex Formula Concordiæ; sub hoc verò de doctrina Baptismi: Dn. M. ELIAM TADDELIUM, & Dn. M. SAMUELEM BOHLIUM, in quorum collegiis subinde respondendo & opponēdo se exercuit. Adde his conventus privatos cum Viris & Juvenibus eruditissimis institutos ad studia Philosophiæ & Theologiæ rectius excolenda. Adde etiam labores homilericos, quos hic tum in aliis templis, tum verò in primis in æde S. Crucis sustinuit cum auditorii applausu. Hospitium ei & liberalem mensam præbuit Vir Amplissimus & Prudentissimus Dn. TITUS MASE, Senator hujus Civitatis laudatissimus, cujus benevolentiam per quinquennium, & quod excurrit, ubertim sensit, in se haud secus ac in Filium collatam. Anno XLI. Decano Viro Cl. & Excellentissimo Dn. LAURENTIO BODOCK, J. U. Lic. & Oratoriæ Professore celeberrimo, honorem magisterii circa Michaëlis festum obtinuit, atq; sic licentia ab Ampl. Facultate Philosophica impetrata, Collegia & in Philologicis & in Philosophicis Dnn. Studiosis aperuit. Quamvis alias quoq; Academiis salutare animus erat, detinuit tamen hic Dn. Candidatum gratisima studiis commoditas, & nunquam satis laudanda prædicti Dn. Hospitis benignitas. Tandem singulari Dei providentia dispositum est, ut Anno XLIII. Sedinum in locum Musici Professoris, per aliquot annos vacuum, ab admodum Reverendis & Nobilissimis Dnn. Capitularibus evocaretur. Cui officio singulari indu-

du-

dustriā per quadriennium præfuit, privata quoq; Collegia-
tum in Linguis, Latina, Græca & Ebraica, tum in Philoso-
phicis, præsertim Logicis, Physicis, Metaphysicis, quandoq;
etiam in Theologicis, nō sine emolumento auditorum habuit.
Qua diligentia perspecta, quamvis antea de ipso ad Profes-
sionem & Pastoratum in Academia & Ecclesia Gryphiswaldensi
promovendo consilia à Generosis & Magnificis Dnn. Consi-
liariis Status & aliis agitata fuerint, evenit tamen ex singu-
lari Dei voluntate, ut Sacræ Regiæ Majestati Sveciæ &c.
&c. &c. literis Eorundem sÿstematicis commendatum, præno-
minati Dnn. Capitulares nomine Regio in Viri perquam Re-
verendi & Clârisimi, Dn. M. THEODORI SCHAMBA-
CHII, Archidiaconi quondā Mariani, Consistorii Regii Ad-
fessoris, & in Pædagogio Sacrosanctæ Theologiæ & Linguae
Professoris, nostri olim in inçlyta Regiomontana amicissi-
mi, postquam Doctoris gradum expetiturus in Academia
Gryphiswaldensi ad cœlestem evocatus est, piè defuncti
locum exherent. Quo munere triplici ita functus est, ut Dei
gloriam, Ecclesiæ & Reip. literariæ commodum quæsierit,
in Ecclesiastico puræ verbi prædicationi & Sacramentorum
administrationi; in Consistoriali salutaribus consiliis; in
Professorio Lectionibus & Disputationibus tum publicis
tum privatis, sicut id testantur Catalogi Exercitiorum sin-
gulis semestribus spatiis impressi, diligentem operam impen-
derit. Cum verò tali officio præfectus esset, quod suo quo-
dam velut jure, exemplo prædecessorum, summum in Theo-
logia gradum posceret, in hac nostra Academia, in qua per tot
annos cum laude & studiorum suorum insigni fructu vixerat,
eundem sibi conferri à Facultate nostra decenter petiit. Cui
petito honestissimo nos deesse nec volumus, nec potuimus.
Itaq; more consÿeto ad Examen admissus, cum te præstitit,
ut gratulari habeamus Ecclesiæ & Pædagogio Steinenſi de
hoc Doctore, & Viro Admodum Reverendo, Amplissimo,
atq;

atq; Excellentissimo Dn. JACOBO FABRICIO, SS. Th.
Doctore celeberrimo, ejusdemq; in Regio Stetinensi Gymna-
sio Professore primario, in æde S. Mariæ Pastori, & Ori-
entalis Pomeraniæ Superintendenti Generali meritisimo, cu-
jus Filiam Elisabetham noster Candidatus in matrimonio
habet, de Genero tali, utriq; comprecari, ut porrò Deus ad-
ditis annis & viribus benedictione cœlesti gravissima officia
prosequi & cumulare dignetur in nominis sui divinisimi glo-
riam & Ecclesiæ sanguine Christi partæ salutarem exædifica-
tionem. Cæterum, ut Candidati nostri processus in studio
Theologiæ omnibus noti reddantur, Disputationem solen-
nem de materia gravissima, Ecclesiæ Amplitudine & Duratio-
ne ad diem XVI. Octobr. D.V. est habiturus. Te igitur, Mag-
nifice Dn. RECTOR, Admodum Reverendi, Consultissimi,
Experientissimi, Excellentissimi Dnn. Professores, Doctores,
Licentiati, Verbi divini Ministri, Artium liberalium Ma-
gistri, Studiosi Nobilissimi & Præstantissimi, omnes deniq;
literatos & literarum fautores, studiosè invitamus & roga-
mus, ut Disputationem hanc Inauguralem honorifica vestra
præsentia auctiorem & honoratiorem reddere, & cum Dn:
Candidato conferre, conferentesq; audire haud dedigne-
mini. Quod si feceritis honorem magnum tum Ipsi, tum Col-
legio nostro exhibebitis, nosq; vicissim ad officiorum &
Studiorum genera quævis habebitis obligatissimos vobis &
paratissimos. P P. Rostochii sub Sigillo Facultatis Theo-
logicæ d. V. Octobr. Anno Redemptoris
M, DC. LI.

Apoc. 13, 8. vid. s. 36. & quia amplitudo mutabili
accidit, nec soli competit, *καμψύχοι* ejus esse ne-

§. 49. Et licet Pontifici plenis buccis de amp-
rientur, negari tamen nequit, *magnam ab Ecclesia*
nam, quod ipse *Bellarmin. l. 3. de R. P. c. 21.* & alii cum
pristinâ amplitudine multum amiserit. Et si laus q-
quærenda esset, certè nec illa nobis prorsus denega-
scentibus ipsis Papistis, Ecclesia nostra passim repe-
Pref. Tom. 1. Contr. Alphonsus de Castro in pref. lib.
tudine etiam nostræ Ecclesiæ conferatur aureus
libellus de regno Christi, cap. 1. l. 1. cujus summam D. C.
60 de Ecclesiâ p. 958. seq.

§. 50. Verùm ab amplitudine Ecclesiæ progred-
nem, de eâ paucis lineolis dissertari. *Duratio rectè*
vel præteriti vel futuri. Præteriti respectu coincidit cõ
Romanenses venditant ut veram Ecclesiæ notam. V-
logi probè distinguunt inter antiquitatem Ecclesiæ
nititur doctrinæ salvificæ veritate & sinceritate, &
caret. In priori sensu ad nostras jure refertur nota
Canon iste: *Propter quod unumquodq; tale est, illud*
riori autem acceptione rectè negatur, ita enim co-
impiorum, quæ cum Caino coepit, & ad diluvium
vium in Chamo repullulavit.

§. 51. Quod inde usq; à primordio creationis
sint homines, qui in Christum crediderunt, adhuc
rum ad extremũ usq; judicii diem credituri sunt, om-
men inficari haud possumus, *duratione & perpetuitate*
falsæ Ecclesiæ, ut non soli competat veræ. Neq; antiqui-
semper: Ecclesia enim vera aliquando fuit sine anti-
Adami; item Christi & Apostolorũ. Neq; duratio ulli
ita propria est, ut ab ea sit inseparabilis, multæ enim
runt interruptæ, quædam prorsus etiam deletæ. Et
& non interropta duratio, sensu saltem Pontificio, v-
Apostoli veritatem Ecclesiæ non habuerunt, contra
Ariani & alii quondam habuissent, quod suis hæresis

§. 52. *Duratiõnem & perpetuitatem Ecclesiæ notam*
Ecclesiæ essentialẽ notam esse negamus. Cognita eni

